

S smučmi po starodavnih trgovskih poteh

Matreier Tauernhaus

V zaporedju zadnjih desetletij, ki jih zaznamujejo podnebne spremembe v tako velikem obsegu, da govorimo že o podnebni krizi, je tudi vsakoletna izbira predlaganih turnosmučarskih ciljev za zveste bralce *Planinskega vestnika* čedalje bolj zagatna naloga. Turni smučarji namreč prav dobro vemo, kako je naša priljubljena dejavnost vedno bolj omejena, negotova, morda celo izginja.

S čim lahko sami pripomoremo k svojemu čim manjšemu ogljičnemu odtisu? Zagotovo s tem, da avtomobil napolnimo s turnim moštvom, saj javnega prometa v slovenskih razmerah žal ni mogoče racionalno priporočiti. In naprej, da ne begamo na enodnevne ture tudi po dvesto kilometrov daleč, čeprav nam avtocestne povezave to dovoljujejo. Mar ni lepše povezati dveh ali treh tur in si omogočiti pravih malih idiličnih počitnic? Eden od takih ciljev, ki nam to nudi s polno žlico, je dolina Tauern in izhodišče Matreier Tauernhaus.

Matreier Tauernhaus

Iz osrednje Slovenije je oddaljen slabe tri ure avtomobilske vožnje. Ravno toliko, da jutranje dirkanje tja ni smiselno, temveč je udobneje prispeti večer prej ali še bolje, opraviti eno turo že na poti tja.

Matreier Tauernhaus je starodavno gostišče s petstoletno tradicijo in leži prav pod prelazom Felber Tauern, 2465 m. Drugo ime prelaza, Windisch-Matrei Tauern, nedvoumno govori o staroslovanski poselitvi Vzhodne Tirolske. Zanimivo, da je imelo niže ležeče mestece Matrei še v začetku 20. stoletja v imenu

*Sonce pritise v
vzhodna pobočja
Wildenkogla.
Foto: Tomaž Hrovat*

Matreier Tauernhaus v jutranjem snežnem poprhu Foto: Tanja Jankovič

Na planini Innerschlöss Foto: Tanja Jankovič

Zložna dolina vodi do St. Pöltner Hütte. Foto: Jože Kastelec

pridevnik Windisch. Le toliko, da se bomo ob obisku počutili malce bolj domače.

Ob razcvetu trgovine v 14. stoletju je čez prelaz Felber Tauern na jug potovala sol, pa tudi kovine, kože, volna, prekajeno meso in podobno. Nazaj pa vino, olje, začimbe in tobak. Tovorjenje je potekalo na delovnih konjih pasme noriški pinzgauer, ki so na svojem hrbtu tvorili po 168 kg! (Podatka se boste morda spomnili na kakšni od napornejših turnih smuk, ko bo nahrbtnik še posebej težak.)

Gostišče je bilo torej zatočišče in prostor oddiha (ali *hospic*) za starodavne tovarnike, danes pa je izvrstno izhodišče za različne turne smuke vseh zahtevnosti in za celotno turnosmučarsko sezono, od prvega snega do zadnjih pomladanskih zaplat. O izhodišču velja povedati še nekaj besed. Zimski dovoz kljub visoki legi na višini 1510 metrov ni nikoli težaven, saj vodi po državni cesti. Matreier Tauernhaus ni planinska kočica in popusta s planinsko izkaznico ni mogoče uveljaviti. Namestitev je na visoki, skorajda hotelski ravni, tako da se po turi kraljevsko odpočijemo. Tudi kulinarika je izvrstna. Zajtrki so obilni, vendar za turnega smučarja stare šole ob malce pozni uri, kar zna biti neprijetno v pomladanskem času. Za plitveže žepe je cenejše prenočišče v depandansi zraven gostišča. Matreier Tauernhaus ima bogato spletno stran s svežimi informacijami. Zaradi precejšnje popularnosti je treba nočitev prej rezervirati.

Turnosmučarski cilji

Turnosmučarskih ciljev okoli izhodišča je naravnost obilo. Zagotovo toliko, da tudi po nekaj obiskih ne bomo presmučali vsega. V nadaljevanju jih bomo grobo razdelili na lahke, srednje težke in težke – podobno kot v turnosmučarskem vodniku, ki ga najdete na spletni strani gostišča. Ne bo mogoče naštetih vseh, temveč le manjši izbor, uporaben za izhodiščni okvir.

V prilogah pa bomo opisali paleto predstavnikov – od lahkega St. Pöltner Hütte, do najbolj prepoznavnega Hochgasserja, lokalne poslastice Wilde Mander in končno do zares zahtevnega Wildenkogla. Vse opisane turne smuke so opremljene s spletnimi povezavami na video predstavitev.

Lahki turni smuki

Innergsschlöss-Alm, 1698 m

To pravzaprav ni samostojna tura, ampak prej manjši sprehod v primeru, ko nas preseneti slabo vreme. V enournem nadaljevanju od izhodišča v zatrep doline dosežemo najprej zanimivo kapelo, vklesano v kamen, kmalu zatem pa lično naselje planšarskih kočic. Primeren je tudi za uvodno ogledovanje (vstopna točka za Grossvenediger in druge spomladanske ture) in popolne začetnike.

Grünseehütte, 2235 m

Ta turna smuka s 713 metrov višinske razlike pripelje do visokogorskega jezera. Je sicer na poti na više ležeči Hochgasser. A morda bo komu preveč in se bo zadovoljil samo z lepim spustom od jezera in kočice nazaj k izhodišču. Primerna za visoko in pozno sezono ter vse vremenske razmere.

St. Pöltner Hütte, 2481 m

Tura do planinske kočice, ki pozimi ni oskrbovana, je orientacijsko in terensko nezahtevna. Koča leži na prelazu Felber Tauern, tako da pri vzponu podoživimo usodo tovornikov. Zanimivo, da je turna smuka na starodavni prelazu Felber Tauern precej redko obiskana in tako dodatno mikavna. Podrobnejši opis turne smuke najdete v prilogi.

Srednje zahtevni turni smuki

Hochgasser, 2922 m

Hišna turna smuka gostišča Matreier Tauernhaus je nedvomno Hochgasser. Ima vse značilnosti tako

imenovane "klasične turne smuke". Na tej turi skoraj gotovo ne boste edini, vendar je obisk še vedno daleč od gneče. Podrobnejši opis je v prilogi.

Riegelkopf, 2920 m, Amertaler Höhe, 2841 m, Sillingkopf, 2858 m

Desno od Hochgasserja je venček odličnih ciljev. Riegelkopf, Amertaler Höhe in Sillingkopf imajo skupni dostop z daljšo prečnico v desno in v spodnjem delu skupni spust naravnost proti južnemu portalu predora Felbertauern. Vsi trije so močno priporočljivi predvsem v spomladanskem firnu.

Wilde Mander, 2600 m, Taxkogel, 2629 m, Graue Schimme, 3053 m

Nekaj srednje težkih tur ima izhodišče s felbertauernske ceste in jih je smiselno opraviti pred prihodom na

Koča pri jezeru Grünsee je orientir pri vzponu na Hochgasser.

Foto: Jože Kastelec

Začetek spusta s škrbine Wilde Mander
Foto: Tanja Jankovič

Prečenje zamrznjenega jezerca pri vzponu na Wildenkogel
Foto: Tanja Jankovič

izhodišče. Takšna je tura na škrbino Wilde Mander, 2600 m, pa tudi turi na Taxkogel, 2629 m, in Graue Schimme, 3053 m. Te ture so samotnejše in redkeje obiskane, že izhodišče z glavne ceste je med avtomobilsko vožnjo težko opaziti. Veljajo kot ture za lokalne poznavalce, a kdo pravi, da ne bomo postali to tudi mi! Ena od njih, Wilde Mander, je podrobneje predstavljena v prilogi.

Zahtevni turni smuki

Grossvenediger, 3666 m

Med zahtevne ture tukaj uvrščamo ledeniške ture, pa tudi tiste, ki so fizično ali tehnično zahtevnejše. Prvak med njimi je gotovo Grossvenediger. Dostop z zahodne strani iz Innerschlössa je dobra alternativa

tistemu, ki ga Slovenci tradicionalno uporabljamo iz doline Virgen.

Hoher Zaun, 3451 m, Roter Säule, 2993 m, Abretter, 2979 m

Med poznopomladanskimi zahtevnimi cilji velja navesti še Hoher Zaun, Roter Säule in Abretter, ki jih tudi dosežemo iz Innerschlössa.

Wildenkogel, 3021 m

V prilogi bomo opisali zahtevni tritisočak Wildenkogel za tiste, ki iščejo potezo več in ki so jo tudi sposobni potegniti. Zahteva vsestransko poznavanje gora, smisel za časovno načrtovanje ture, tehnično znanje pri vzponu in spustu ter ustrezno fizično pripravljenost. Skratka, velik vložek, veliko zadoščenje!

Informacije

Kako do izhodišča: Iz osrednje Slovenije se peljemo skozi karavanški predor mimo Beljaka in Spittala. Naprej po Dra-vski dolini do Lienza (dve uri) in še naprej proti Matreiu. Od Matria se ves čas blago, a vztrajno vzpenjamo do izhodišča v zatrepu doline. Kak kilometer, preden glavna cesta zdrсне v predor, na levi zagledamo masivni starodobni kompleks zgradb gostišča Matreier Tauernhaus. Skupaj 250 km in tri ure vožnje. Poleg slovenske potrebujemo še avstrijsko vinjeto.

Vodniki: Rudolf in Siegrun Weiss, Kurt Schall: *Schitouren - Atlas Südtirol & Österreich Süd*. Schall Verlag, 2009. Thomas Mariacher: *Schitouren in Osttirol*. Band 1. Zloeb Verlag, 2011. Thomas Mariacher: *Schitouren in Osttirol*. Band 2. Zloeb Verlag, 2012. *Skitouren in den Osttiroler Bergen*, Ostirol Werbung. Brezplačni vodniček, dostopen v turističnih uradih.

Spletni vir: www.matreier-tauernhaus.com/deutsch/sport-bewegung-winter/ski-und-schneeschuhtouren/ Na spletni strani so opisi posameznih turnih smuk v formatu pdf.

Spletne povezave: www.matreier-tauernhaus.com/
www.youtube.com/watch?v=ETJW28M66ZU&t=118s
www.youtube.com/watch?v=YDydhxsmek&t=5s
<https://vimeo.com/84376409>
<https://vimeo.com/84349863>
www.tourentipp.com/de/touren/Hochgasser-Skitour_713.html
www.alpintouren.com/de/touren/ski/tourbeschreibung/tourdaten_30046.html
www.alpintouren.com/AT2006/index.asp?LID=1&CT=DETAIL&TourID=27566&TourTypID=5&DetailTypID=1
Zemljevid: *Deferegggen und Virgental*, Freytag & Berndt, WK 123, 1: 50.000

Hochgasser, 2922 m

Visoke Ture,
skupina Granatspitze

Hochgasser ne zahteva posebne orientacije, saj se pne neposredno nad našim izhodiščem. Kot običajno je ena od ključnih točk ture pravičen začetek. Nikakor se ne poskušajte pregoljufati z avtom do vstopa v predor, kajti za nedovoljeno parkiranje boste plačali znaten znesek. Nagrajeni pa bomo z odličnim spustom ob vrnitvi.

Zahtevnost: Srednje zahteven turni smuk. Kondicijsko je tura kar zahtevna.

Oprema: Običajna oprema za turno smučanje, plazovni trojček

Višinska razlika: 1412 m

Izhodišče: Matreier Tauernhaus, 1510 m. Iz osrednje Slovenije se peljemo skozi karavanški predor mimo Beljaka in Spittala. Naprej po Dravski dolini do Lienza in še naprej proti Matreiu. Od Matreia se ves čas blago, a vztrajno vzpenjamo do izhodišča v zatrepu doline. Kak kilometer

pred predorom stoji na levi kompleks zgradb gostišča Matreier Tauernhaus s parkiriščem.

WGS84: N 47,119417°, E 12,495923°

Koča: Matreier Tauernhaus, 1510 m, telefon +43 (0) 4875 88 11, e-pošta matreier.tauernhaus@gmx.at, spletna stran www.matreier-tauernhaus.com (v zasebni lasti).

Čas vzpona: 4 h

Sezona: December–marec (april)

Vodnika: Rudolf in Siegrun Weiss, Kurt Schall: *Schitouren-Atlas Südtirol & Österreich Süd*. Schall Verlag, 2009; Thomas Mariacher: *Schitouren in Osttirol*. Band 1. Zloeb Verlag, 2011.

Zemljevid: *Deferegggen und Virgental*, Freytag & Berndt, WK 123, 1: 50.000

Vzpon: Začnemo neposredno pri gostišču, in sicer za kapelo desno gor ob ogradi za živino in v breg. Tam najdemo oskrbno cesto, ki vodi do predora. Tega dosežemo z leve v približno dvajsetih minutah. Nadaljujemo po širokem odprtem pobočju precej prosto, vendar vseskozi rahlo proti levi navzgor. Najprej pridemo do jezera

Proti vrhu se Hochgasser postavi pokonci. Foto: Tanja Jankovič

St. Pöltner Hütte, 2481 m

Visoke Ture, skupina
Venediger/Granatspitze

Planinska koča St. Pöltner leži na prelazu Felbertauern, ki obenem predstavlja tudi ločnico med gorskima skupinama Venediger in Granatspitze.

Zahtevnost: Nezahteven turni smuk

Oprema: Običajna oprema za turno smučanje, plazovni trojček

Višinska razlika: 971 m

Izhodišče: Matreier Tauernhaus, 1510 m. Iz osrednje Slovenije se peljemo skozi karavanški predor mimo Beljaka in Spittala. Naprej po Dravski dolini do Lienza in še naprej proti Matreiu. Od Matreia se ves čas blago, a vztrajno vzpenjamo do izhodišča v zatrepu doline. Kak kilometer pred predorom stoji na levi kompleks zgradb gostišča Matreier

Tauernhaus s parkiriščem.
WGS84: N 47,119417°, E 12,495923°

Koča: Matreier Tauernhaus, 1510 m, telefon +43 (0) 4875 88 11, e-pošta matreier.tauernhaus@gmx.at, spletna stran www.matreier-tauernhaus.com (v zasebni lasti).

Čas vzpona: 3 h

Sezona: December–marec

Vodnik: Schall Verlag, 2009; Thomas Mariacher: *Schitouren in Osttirol*. Band 2. Zloeb Verlag, 2012.

Zemljevid: *Deferegggen und Virgental*, Freytag & Berndt, WK 123, 1: 50.000

Vzpon: Od gostišča Matreier Tauernhaus nadaljujemo po kolovozu v zatrep doline. Po manj kot kilometru se desno navzgor v smrekov gozd odcepi markirana pot št. 511. Tudi če poti v zimskih razmerah težko sledimo, gremo kar pogumno navzgor skozi vedno redkejši gozd. Na naši levi je za orientacijo večja grapa potoka Tauern, ki pa ga ne prečimo! Po uri in pol od izhodišča dosežemo značilno točko Zirbenkreuz, 1984 m. Tu se svet dokončno

Koča St. Pöltner v ledenem oklepu Foto: Jože Kastelec

Grünsee, nadaljujemo mimo njega položno ob velikih balvanih proti levi do naslednjega manjšega jezercja Schwarzersee in še naprej do tretjega jezercja Grauersee. Zdaj je vrh nezugrešljivo pred nami, vendar nam ostaja še dobra ura vzpona. Vršna

strmina ne pojenja vse do kovinskega križa na gori. Zadnji koraki se malce vlečejo, vendar smo na vrhu nagrajani z izjemnimi razgledi vsenaokrog. Najbolj izrazito pritegne pogled ledenik Grossvenedigerja.

Spust: Pri spustu gremo po poti vzpona

do spodnjega jezercja Grünsee. Tu imamo možnost, odvisno od snežnih razmer, da prečimo desno pobočje, gledano navzdol. Vmes je velika izrazita grapa. Po sledih nekdanje vlečnice se spustimo do izhodišča.

Tomaž Hrovat

St. Pöltner Hütte, 2481 m

odpre in položi. Zdaj nas položna dolina potoka Tauern usmeri proti desni, za nezugrešljivo orientacijo so zdaj vidni stolpi električnega daljnovoda. V blagem dolgem okljuku dosežemo sedlo in kočjo na njem.

Spust: Spust poteka po poti vzpona do Zirbenkreuz. V nadaljevanju je smiselno, da prečimo pobočja nad gozdno mejo proti naši desni, pri čemer gremo čez še drugi večji potok Dicht. V lepi smuki skozi redke macesnov gozd

pridemo na dovozno cesto, ki vodi v Innergschöss. Za orientacijo imamo veliko kamnito obeležje nacionalnega parka ob cesti. Po cesti se spustimo nazaj do izhodišča.

Tomaž Hrovat

Škrbina Wilde Mander, 2615 m

Visoke Ture,
skupina Granatspitze

Turo na Wilde Mander sicer opisujejo kot firm turo, preverjeno pa je čudovito izvedljiva tudi v božičnem pršiču.

Zahtevnost: Srednje zahteven turni smuk
Oprema: Običajna oprema za turno smučanje, plazovni trojček

Višinska razlika: 1115 m
Izhodišče: Prostorno obcestno parkirišče, 1460 m. Iz osrednje Slovenije se peljemo skozi karavanški predor mimo Beljaka in Spittala. Naprej po Dravski dolini do Lienza in še naprej proti Matreiu. Od Matreia se ves čas blago, a vztrajno vzpenjamo proti izhodišču, ki se nahaja približno 3 kilometre pred Matreier Tauernhaus ob glavni cesti Matrei-Tauerntunnel.

WGS84: N 47,092294°, E 12,522302°

Koča: Matreier Tauernhaus, 1510 m, telefon +43 (0) 4875 88 11, e-pošta matreier.tauernhaus@gmx.at, spletna stran www.matreier-tauernhaus.com (v zasebni lasti).

Čas vzpona: 3.30 h

Sezona: December–april

Vodnik: Thomas Mariacher: *Schitouren in Osttirol*. Band 1. Zloeb Verlag, 2011.

Spletni vir: www.alpintouren.com/de/touren/ski/tourbeschreibung/tourdaten_30046.html

Zemljevid: *Deferegggen und Virgental*, Freytag & Berndt, WK 123, 1: 50.000

Vzpon: Na izhodišču nam stilizirani

Nagrada za vzpon na Wilde Mander Foto: Tanja Jankovič

Wildenkogel, 3021 m

Visoke Ture,
skupina Venediger

Najprej je treba zapisati opozorilo – če plazovne razmere niso ugodne, se na Wildenkogel ne podajamo! Za resnično izkušene turnega smučarja pa pomeni tura na Wildenkogel veliko zadoščenje.

Zahtevnost: Zahteven turni smuk

Oprema: Običajna oprema za turno

smučanje, plazovni trojček, dereze in cepin.

Višinska razlika: 1511 m

Izhodišče: Matreier Tauernhaus, 1510 m. Iz osrednje Slovenije se peljemo skozi karavanški predor mimo Beljaka in Spittala. Naprej po Dravski dolini do Lienza in še naprej proti Matreiu. Od Matreia se ves čas blago, a vztrajno vzpenjamo do izhodišča v zatrepu doline. Kak kilometer pred predorom stoji na levi kompleks zgradb gostišča Matreier Tauernhaus s parkiriščem.

WGS84: N 47,119417°, E 12,495923°

Koča: Matreier Tauernhaus, 1510 m, telefon +43 (0) 4875 88 11, e-pošta matreier.tauernhaus@gmx.at, spletna stran www.matreier-tauernhaus.com (v zasebni lasti).

Čas vzpona: 4.30 h

Sezona: April

Vodnik: Thomas Mariacher: *Schitouren in Osttirol*. Band 2. Zloeb Verlag, 2012.

Spletni vir: www.alpintouren.com/AT2006/index.asp?LID=1&CT=DETAIL&TourID=27566&TourTypID=5&DetailTypID=1

L&TourID=27566&TourTypID=5&DetailTypID=1

Zemljevid: *Deferegggen und Virgental*, Freytag & Berndt, WK 123, 1: 50.000

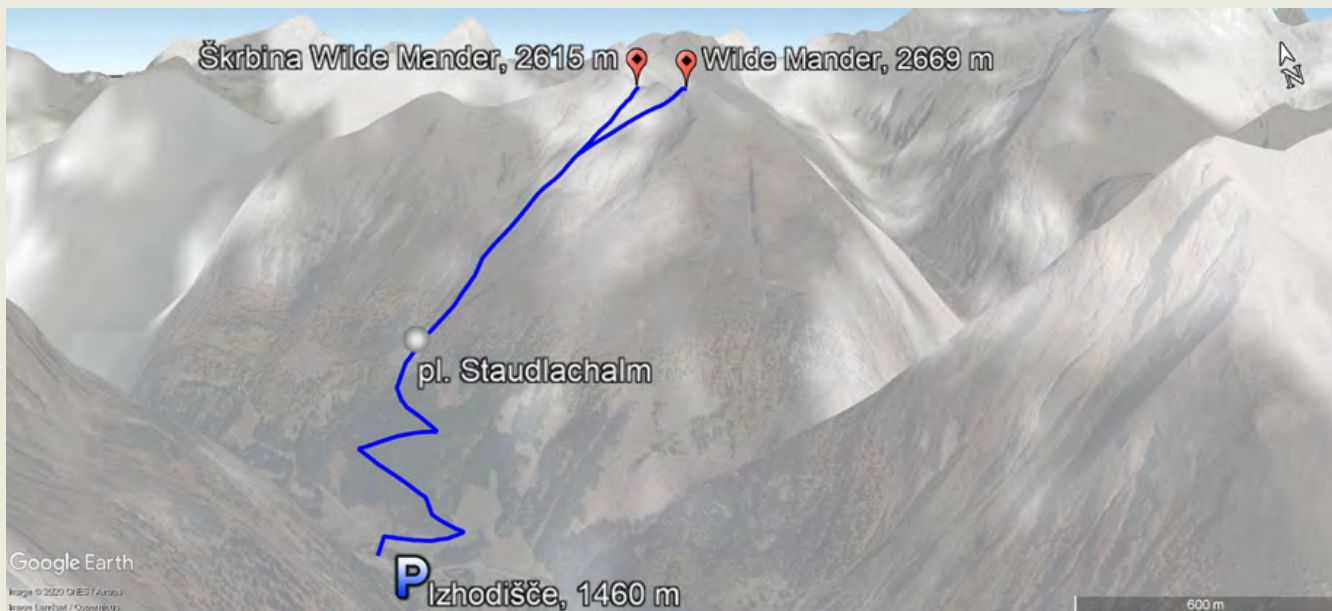
Vzpon: Od izhodišča se v zgodnjih jutranjih urah (!) odpravimo po dolini do gozdnatega vstopnega dela. Tam najdemo smerno tablico in se v manj kot uri skozi strm gozd vzpnemo do prve značilne točke – velike plaznice, ki jo najlaže premagamo s smučmi na nahrbtniku. Tako dosežemo prvo izravnavo Lackenboden, ki jo prečimo z desne proti levi. Zdaj je pred nami strma stopnja, ki jo premagujemo sprva na smučeh, proti vrhu pa strmina doseže vsaj 40 stopinj, in tam bo treba peš (če je treba, z derezami in cepinom). Ko premagamo to stopnjo, dosežemo skrito visokogorsko jezerce Lobensee, 2225 m. Tu bo čas za prvi počitek.

Jezero nato prečimo po dolgem, od desne proti levi. Na koncu jezera sprva le slutimo grapo, ki se kmalu izkaže za udoben prehod navzgor. Grapa vodi zdaj proti desni in se više odpre v

Na vršno kupolo Wildenkogla se povzpemo brez smučí. Foto: Jože Kastelec

kozolec z reklamnim panojem kaže, da smo na pravem mestu. Takoj nataknemo smuči in se po kolovozu skozi gozd v nekaj daljših zavojih vzpnemo do planine Staudlachalm. Tu gozd že prehaja v redke macesnove sestojke, kar obeta prijetno vijuganje. Nad

planino gremo zmerno strmo naravnost navzgor. Ko nad seboj zagledamo skalnate zobe škrbine Wilde Mander, lahko izbiramo med dvema škrbinama, levo in desno. Če se odločimo za desno škrbino, se lahko z nje povzpne po krajšem grebenu prav na zobe

vrha Wilde Mander, 2669 m.
Spust: Z obeh škrbin se nam obeta vrhunski spust po poti vzpona. V zgornjem delu nad planino široka pobočja omogočajo prosto izbiro smeri spusta.

Tomaž Hrovat

Wildenkogel, 3021 m

Visoke Ture,
skupina Venediger

široka pobočja. Skalnim stopnjam nad seboj se še naprej ogibamo proti desni, dokler nad seboj ne zagledamo vršne skalne piramide Wildenkogla. Zdaj se naša smer obrne in preči po srednje strmih svetih proti levi, kjer čez čas

dosežemo zadnji plato pred zaključno strmino. Tudi ta ponekod preseže 40 stopinj, zato bo šlo le stežka na smučeh. Ko premagamo še to vesino, nas čaka le še kratek in lahek skalni greben, in končno smo dosegli vrh!

Spust: Spust poteka ves čas po poti vzpona. Smučati je mogoče ves čas, razen po plaznici v spodnjem delu. Bližnjice so absolutno nepriporočljive, kajti v nepreglednem svetu se hitro znajdemo v prepadnih zagatah.

Tomaž Hrovat